NAGY GÁSPÁR

Őszi levél a költők ablakából

PATAKI FERENC KÖSZÖNTÉSE OROSHÁZI KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁN

Mire is gondoltam,
mikor Pataki jóuramnak
e levelet körmöltem,
írtam?

Legelébb a szavaira,
ritka szép írására,
ami már önmagában
is műalkotás, műremek,
(az én kezem, ha tollra
vagy ceruzára téved
már bizony remeg),
és a Teremtőtől áldott,
gazdag színeire,
mellyel itt is
– nekem sorolhatatlanul –
fényűzően tüntet,
és végül: világnagy szívére,
amely ott lüktet
rajzceruzája, grafitja
s leginkább ecsetje végén,
és a szívében ama
kies zugra,
ahol otthonosan
parnasszusolnak
bozsognak a költők,
persze a legfelsőbb polcon
Rilkétől nagy földimig,
A közelítő tél előtt
Istenhez fohászkodva is
döndülő Berzsenyiig.

Aztán ott
a legbenső csúcson
néhány halott barát,
nekem is szívbeli:
Szöged korán távozott ifjai,
hogy ne mondjunk mást,
mint Petri Csathó Feri,
alias Ferke,
aki, ha arra jártam,
s tehette,
velem is az életet vedelte,
törzs-Villonos csapszékén,
valahol a Kárász ucca
jóhírű környékén.
Ám mégis talán
Pehotnij Baka Pista!
Véle kezdődhetne a lista,
szakálla mögül tiszta
áhítattal közepesen drága
szekszárdi vöröset ivott,
és Liszt vagy Rachmaninov
zongora-futamára
lelke velünk vidámodott,
s ha közben könyvei
külcsínére gondolt,
hát leginkább Reá gondolt,
mert még éltében
választotta társul,
ismerve minden ecsetvonását,
a költők értő barátját,
akiről nemcsak
Szögedében,
de mindenhol tudják:
Ő már régtől Valaki:
szenteket közelítő Ferenc
de Pataki.

Bámulom most itt
félig vakon Orosházán,
miket is cipelt ide

(persze csak jelképesen)
a hátán,
s mily tökéllyel válogatta össze,
gondolván arra is:
aki szólni merészel majd róla,
azt a bizonyost jól felkösse…!

Amúgy a képekhez
én csak gyarló módon
szavakkal közelítvén,
gondolta ám: kell egy kis
verbális segítség,
s már-már verscímeket adott
Pataki Mester
az itt függő csodáknak…
De ajánlhatom
a nézdelőknek is:
mert némely ritka cím,
úgy vág a képre,
mint valami tiszta rím
olyan szépen felel:
hiszen verssé kalligrafálta,
jó barátunk, Ferenc!

Hát édes Öregem,
tudom, tudom…
itt be kéne zárni a szövegem,
hallgattak és álldigáltak
már tisztelőid éppen eleget,
holott ilyeshelyt nézni kell,
nem segít már a sok,
és főleg a vak duma,
itt minden szín
természetesen Patakis…
kobaltos, ibolyás-lila…
mennyei és angyali témákhoz
tobzódó és finom színorgia,
ha akarja könnyedén kikeveri,
semmiség, mondja, mi az Neki?
Csak úgy lüktetnek színei!

Azaz égi karzatról integet
Tintoretto, Gauguin meg Szinyei!

De még elmondom,
talán nem is hiába,
egyszer jósorsom elvitt,
kiengedett Amerikába,
már az ántivilág
agóniájának végén,
éppen 17 kerek éve,
bolyongtam ott
megint csak egy
remek költővel,
'56 egyik menekültjével
Baránszky Lacival,
(és kutyájával a ködben)
sajnos Ő is már halott,
de itthon nyugszik,
hazai földben…
aki viszont szuper képértő volt,
vérprofi művészettörténész,
éldegélt New York rengetegében
s egyszer elvitt híres munkahelyére,
a Modern Művészetek Múzeumába
bolyongtunk ott egy egész napot,
Baránszky úr műértett,
mondhatom rendesen okított,
már fájtak, jojóztak szemeim,
néztem az üres fehéren a semmit,
a szénfeketén a feketébb árnyalatot,
és alatta kiírva az irdatlan stexet,
amiért hónom alá csaphattam volna
egy-egy modernnek mondott darabot.

Szóval barátim, nagy pénzekért
sok kis prae avagy poszt Pataki
virított ott a falakon,
tehát nyugodtan eldalhatom,
hogy itt egy olyan modern művész
egy – ahogy írták volt –

„gyökeres magyar”
tiszteli meg e falakat,
kedves műértő felebarátaim,
nyalogathatják ujjaikat,
és élesíthetik szemüket,
habzsolhatják a színeket,
én is nyalogatom és habzsolom,
mióta A teljesedés évgyűrűi című
gyönyörű mappáját,
albumát, könyvét forgathatom,
tudom, hogy gyökeres algyői,
hisz onnét vétettek felmenői,
de Ő születni azért bement Szegedre,
hogy aztán visszatérvén,
magát oda már – mint ama
hűséges Juhász Gyula-komp –
örökre kikötötte.

S találkozhattunk volna
már ifjúságunk delén,
ott Vas vármegye és Zala határán,
szinte kertünk végében állt
egy édeni művésztelep: Egervár,
lázas éveken át Ő is oda járt,
alapozgatta a mindentudást,
ölthetett és válthatott
formát és alakot,
innen százfelé indulhatott,
jöhetett elismerés,
díj, grádics, dobogó
vagy országos tatami,
akkor is Ő volt Ő:
a mindig újulni kész:
a voltvanlesz Pataki,
aki már régtől
nagybetűs Mester,
s tanítványai mint a kender
növekednek nagyra…!
S ő boldog,
nem féltékeny, hagyja

segíti a fiókákat röpülni,
szépen és épen
fölnevelődni.

És ha benéz a költők ablakán,
akkor kilát a létre,
én egy boldog embert
látok ott,
ki rendületlenül
hisz még ma is
a művészet erejében,
s most éppen Szent Györgyöt fest,
nézzünk csak a képre…
(ez egy árulkodó, remek fotó!)
Ő tudja csak… és a Fennvaló,
mit és miért csinál,
s mivégre.
Most tényleg befejezem…!
Kedves Ferenc!
Köszönet érte!
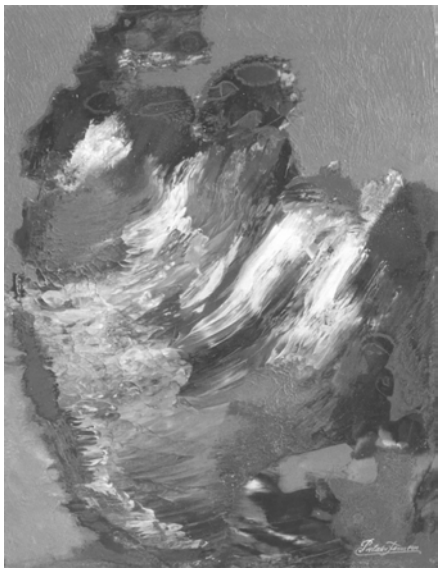
(Orosháza, Városi Képtár, 2005. október 14.)